

Nr 148

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i förordningen (1967: 139) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift; given Stockholms slott den 22 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering anpassas till växtförädlarrättslagen.

Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1967: 139) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift**

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1967: 139) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Vid plombering av utsädesvara, som avses i 1 §, skall den som begärt plomberingen erlägga avgift (växtförädlingsavgift) med följande belopp för deciton, förpackningens vikt inräknad, nämligen för

potatis 50 öre,
stråsäd och trindsäd 1 krona 25 öre,
vallbaljväxt och vallgräs samt beta 15 kronor,
kålrot, rova, fodermärgkål, grönfoderraps, raps, rybs, vitsenap och oljedådra 25 kronor.

För utsäde av sort som har registrerats enligt växtförädlarrättslagen (1971: 392) uttages växtförädlingsavgift endast om sortinnehavaren till beskattningsmyndighet som avses i 3 § avger förklaring på heder och samvete att han ej avser att uppbära ersättning för annans yrkesmässiga utnyttjande av sorten inom landet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1969: 826.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 22 oktober 1971.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift* och anför.

Enligt förordningen (1967: 139) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift (ändrad senast 1971: 96) gäller ett system med obligatorisk statsplombering och växtförädlingsavgift för samtliga lantbruksväxter utom sockerbeta, lin och hampa samt för alla grönyteväxter. Utsäde av sådana växter får i regel inte säljas för användning som utsäde eller exporteras, om det inte är statsplomberat (1 §). Vid plombering skall den som har begärt plomberingen erlagga växtförädlingsavgift (2 §). Om växtförädlingsavgift gäller i tillämpliga delar förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Beskattningsmyndighet är statens centrala frökontrollanstalt (3 §). Uppburna avgiftsbelopp tillförs en särskild fond, växtförädlingsfonden, som förvaltas enligt grunder som fastställs av Kungl. Maj:t (4 §). Befrielse från eller återbetalning av växtförädlingsavgift får medges vid utförsel ur landet i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer (5 §).

Ur växtförädlingsfonden sker utdelning två gånger om året genom bidrag till svenska växtförädlare och svenska representanter för utländska förädlare. Om utdelningen beslutar Kungl. Maj:t efter förslag av lantbruksstyrelsen. Varje förädlares bidrag från fonden skall i princip motsvara summan av de växtförädlingsavgifter som har influtit från de sorter förädlaren framställt. För medelstilldelningen gäller särskilda villkor, vilka närmare angivits i prop. 1961: 92.

Den 1 juli 1971 trädde växtförädlarrättslagen (1971: 392) i kraft. Lagen motsvarar de krav som ställs av 1961 års internationella konvention för skydd av växtförädlingsprodukter. Enligt lagen kan förädlare

som framställt en växtsort eller hans rättsinnehavare genom registrering få växtförädlarrätt, dvs. ensamrätt för innehavaren av växtförädlarrätten (sortinnehavaren) att yrkesmässigt framställa och marknadsföra förökningsmaterial av växtsorten samt i vissa fall också att yrkesmässigt använda sorten för framställning av förökningsmaterial av annan sort (4 §). Växtförädlarrätt erhålls genom registrering i växtsortregistret, som förs av statens växtsortnämnd (6 §). Ensamrätten innebär att sortinnehavaren kan mot ersättning tillåta annan att framställa förökningsmaterial av skyddad sort och marknadsföra detta, dvs. bevilja licens (25 §).

I den proposition som låg till grund för växtförädlarrättslagen (prop. 1971: 40 s. 84) uttalade chefen för justitiedepartementet att skäl talade för att växtförädlingsavgiftssystemet i princip borde behållas för nya sorter vid sidan av växtförädlarrätten. Departementschefen anförde vidare.

Eftersom bidragen ur växtförädlingsfonden kan sägas vara en ersättning för de licensintäkter en ensamrätt kunde ge, bör man å andra sidan vid samordningen utgå från att de förädlare som utnyttjar växtförädlarrätten till att betinga sig licensavgifter inte skall få bidrag ur fonden. Avgörande bör däremot inte vara huruvida sorten registrerats eller ej. Det bör således vara möjligt för en förädlare eller hans rättsinnehavare att söka växtförädlarrätt för en sort i Sverige — vilket enligt artikel 12 i konventionen ger honom prioritet att under tolv månader söka skydd i övriga konventionsstater — men att sedan avstå från att inom Sverige använda en beviljad ensamrätt till att begära licensavgifter för vidareförsäljningen av utsäde av sorten och i stället få bidrag ur fonden.

Vid omsättningen av utsäde av sort för vilken bidrag ur fonden betalas ut skall givetvis uppbäras växtförädlingsavgifter efter hittillsvarande grunder. Avstår däremot sortinnehavaren från bidragen torde utsädet av sorten inte böra beläggas med växtförädlingsavgift. Detta torde normalt kunna innebära att visst utrymme i stället bereds för licensavgift, ett förhållande som kan vara ägnat att stimulera till en övergång till det internationella systemet.

Valet mellan system bör ske sort för sort och vara bindande för all framtid. Om vederbörande avstår från bidrag ur fonden bör växtförädlingsavgift inte heller tas ut efter det att skyddstiden gått ut eller växtförädlarrätten eljest upphört.

En sådan uppdelning mellan sorter som beläggs med växtförädlingsavgift och sorter som inte beläggs med avgift erbjuder inte några tekniska svårigheter. Myndigheterna torde kunna utgå från att bidrag ur fonden inte begärs för sorter som registrerats enligt växtförädlarrättslagen och således vid statsplomberingen inte ta ut växtförädlingsavgift för dessa sorter. Men meddelar sortinnehavaren innan han börjar marknadsföra sorten att han önskar bidrag ur fonden för densamma bör sorten vid statsplomberingen behandlas som en oskyddad sort, dvs. utsädet beläggs med växtförädlingsavgift. Ett sådant meddelande från sortinnehavaren bör kompletteras med en förbindelse från honom att inte på den svenska marknaden begära eller uppbära licensavgifter för sorten.

Vid tillämpning av denna ordning skall utländska företag givetvis behandlas på samma sätt som svenska företag. Utländska sortinnehavare bör ges obegränsad rätt att fullt ut använda det internationella systemet på den svenska marknaden men liksom svenska företag beredas tillfälle att för viss enligt växtförädlarrättslagen registrerad sort avstå från licensavgifter och i stället begära bidrag ur växtförädlingsfonden med påföljd att sorten beläggs med växtförädlingsavgift.

Jag ansluter mig helt till vad chefen för justitiedepartementet sålunda uttalat. Växtförädlingsavgiftssystemet bör på angivet sätt kunna tillämpas vid sidan av det privaträttsliga systemet. För sort som har registrerats enligt växtförädlarrättslagen bör sålunda som regel inte tas ut någon växtförädlingsavgift. Dylik avgift bör tas ut endast om sortinnehavaren innan han börjar marknadsföra sorten avger förklaring till beskattningsmyndigheten att han inte ämnar på den svenska marknaden utnyttja sin ensamrätt till att ta ut licensavgifter. En sådan ordning förutsätter ändring av förordningen om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift. Ändringen bör lämpligen ske genom tillägg av ett andra stycke i 2 §. Nämnade förklaring till beskattningsmyndigheten bör avges på heder och samvete. Det bör i övrigt ankomma på beskattningsmyndigheten att bestämma hur förklaringen närmare skall utformas. Ändringen i fråga bör träda i kraft så snart som möjligt.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom jordbruksdepartementet upprättat *förslag till lag om ändring i förordningen (1967: 139) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

